

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ത്ര്യശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ത്ര്യശീതിതമഃ സർഗഃ ॥

സീതാവധം ശ്രുത്വാ ശോഭേന ശ്രീരാമസ്യ മുർച്ഛാ
തമാശ്വാസയതോ ലക്ഷ്മണസ്യ പൗരുഷാർഥമുദ്യമശ്ച

രാഘവശ്ചാപി വിപുലം
തം രാക്ഷസവന്ൗകസാം |
ശ്രുത്വാ സംഗ്രാമനിർഘോഷം
ജാംബവന്തമുവാച ഹ || 6.83.1 ||

സൗമ്യ നൂനം ഹനുമതാ
കൃതം കർമ സുദുഷ്കരം |
ശ്രുയതേ ച യഥാ ഭീമഃ
സുമഹാനായുധസ്വനഃ || 6.83.2 ||

തദ് ഗച്ഛ കുരു സാഹായ്യം
സ്വബലേനാഭിസംവൃതഃ |
ക്ഷിപ്രമുക്ഷപതേ തസ്യ
കപിശ്രേഷ്ഠസ്യ യുധൃതഃ || 6.83.3 ||

ഋക്ഷരാജസ്തഥേത്യുക്ത്വാ
സ്വേനാനീഭേന സംവൃതഃ |

ആഗച്ഛത് പശ്ചിമം ദ്വാരം
ഹനുമാൻ യത്ര വാനരഃ || 6.83.4 ||

അഥായാന്തം ഹനുമന്തം
ദദർശർക്ഷപതിസ്തദാ |
വാനരൈഃ കൃതസംഗ്രാമൈഃ
ശ്വസദ്ഭിരഭിസംവൃതം || 6.83.5 ||

ദൃഷ്ട്വാ പഥി ഹനുമാംശ്ച
തദൃക്ഷബലമുദ്യതം |
നീലമേഘനിഭം ഭീമം
സന്നിവാർയ ന്യവർതത || 6.83.6 ||

സ തേന സഹ സൈന്ധേന
സന്നികർഷം മഹായശാഃ |
ശീഘ്രമാഗമ്യ രാമായ
ദുഃഖിതോ വാക്യമബ്രവീത് || 6.83.7 ||

സമരേ യുധ്യമാനാനാ -
മസ്മാകം പ്രേക്ഷതാം ച സഃ |
ജഘാന രുദതീം സീതാ -
മിന്ദ്രജിദ് രാവണാത്മജഃ || 6.83.8 ||

ഉദ്ഭ്രാന്തചിത്തസ്താം ദൃഷ്ട്വാ
വിഷണ്ണോഽഹമരിനമ |
തദഹം ഭവതോ വൃത്തം
വിജ്ഞാപയിതുമാഗതഃ || 6.83.9 ||

തസ്യ തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
രാഘവഃ ശോകമൂർച്ഛിതഃ |

നിപപാത തദാ ഭൂമൗ

ഛിന്നമൂല ഇവ ദ്രുമഃ || 6.83.10 ||

തം ഭൂമൗ ദേവസങ്കാശം

പതിതം ദൃശ്യ രാഘവം |

അഭിപേതുഃ സമുത്പത്യ

സർവതഃ കപിസത്തമാഃ || 6.83.11 ||

ആസിഞ്ചൻ സലിലൈശ്ചനം

പദ്മോത്പലസുഗന്ധിഭിഃ |

പ്രദഹന്തമസംഹാര്യം

സഹസാഗ്നിമിവോത്ഥിതം || 6.83.12 ||

തം ലക്ഷ്മണോഽഥ ബാഹുഭ്യോം

പരിഷ്വജ്യ സുദുഃഖിതഃ |

ഉവാച രാമമസ്വസ്ഥം

വാക്യം ഹേതുർഥസംയുതം || 6.83.13 ||

ശുഭേ വർത്തനി തിഷ്ഠന്തം

ത്യാമാർയ വിജിതേന്ദ്രിയം |

അനർഥമേഭ്യോ ന ശക്നോതി

ത്രാതും ധർമോ നിരർഥകഃ || 6.83.14 ||

ഭൂതാനാം സ്ഥാവരാണാം ച

ജംഗമാനാം ച ദർശനം |

യഥാസ്തി ന തഥാ ധർമ -

സ്തേന നാസ്തീതി മേ മതിഃ || 6.83.15 ||

യഥൈവ സ്ഥാവരം വൃക്ഷതം

ജംഗമം ച തഥാവിധം |

നായമർഥസ്തഥാ യുക്ത -

സ്ത്വദ്രിധോ ന വിപദ്യതേ || 6.83.16 ||

യദ്യധർമോ ഭവേദ് ഭൂതോ

രാവണോ നരകം വ്രജേത് |

ഭവാംശ്ച ധർമസംയുക്തോ

നൈവ വ്യസനമാപ്നുയാത് || 6.83.17 ||

തസ്യ ച വ്യസനാഭാവാദ്

വ്യസനം ചാഗതേ ത്വയി |

ധർമോ ഭവത്യധർമശ്ച

പരസ്പരവിരോധിനൗ || 6.83.18 ||

ധർമേണോപലഭേദ് ധർമ -

മധർമം ചാപ്യധർമതഃ |

യദ്യധർമേണ യുജ്യേയു -

ര്യേഷ്യധർമഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ || 6.83.19 ||

ന ധർമേണ വിയുജ്യേര -

ന്നാധർമരൂപയോ ജനാഃ |

ധർമേണാചരതാം തേഷാം

തഥാ ധർമഫലം ഭവേത് || 6.83.20 ||

യസ്മാദർഥാ വിവർധന്തേ

യേഷ്യധർമഃ പ്രതിഷ്ഠിതഃ |

ക്ലിശ്യന്തേ ധർമശീലാശ്ച

തസ്മാദേതൗ നിരർഥകൗ || 6.83.21 ||

വധ്യന്തേ പാപകർമാണോ

യദ്യധർമേണ രാഘവ |

വധകർമ്മഹതോഽധർമഃ

സ ഹതഃ കം വധിഷ്യതി || 6.83.22 ||

അഥവാ വിഹിതേനായം

ഹന്യതേ ഹന്തി ചാപരം |

വിധിഃ സ ലിപ്യതേ തേന

ന സ പാപേന കർമണാ || 6.83.23 ||

അദ്യഷ്ടപ്രതികാരേണ

അവ്യക്തേനാസതാ സതാ |

കഥം ശക്യം പരം പ്രാപ്തും

ധർമ്മേണാരിവികർഷണ || 6.83.24 ||

യദി സത് സ്യാത് സതാം മുഖ്യ

നാസത് സ്യാത് തവ കിഞ്ചന |

ത്വയാ യദീദൃശം പ്രാപ്തം

തസ്മാത് തന്നോപപദ്യതേ || 6.83.25 ||

അഥവാ ദുർബലഃ ക്ലിബോ

ബലം ധർമ്മോഽനുവർതതേ |

ദുർബലോ ഹൃതമർയാദോ

ന സേവ്യ ഇതി മേ മതിഃ || 6.83.26 ||

ബലസ്യ യദി ചേദ് ധർമ്മോ

ഗുണഭൂതഃ പരാക്രമൈഃ |

ധർമ്മമുത്സൃജ്യ വർതന്വ

യഥാ ധർമ്മേ തഥാ ബലേ || 6.83.27 ||

അഥ ചേത് സത്യവചനം

ധർമഃ കില പരന്തപ |

അന്യതം ത്വയ്യകരണേ

കിം ന ബദ്ധസ്ത്വയാ വിനാ || 6.83.28 ||

യദി ധർമോ ഭവേദ് ഭൂത

അധർമോ വാ പരന്തപ |

ന സ്ഥ ഹത്യാ മുനിം വജ്രീ

കൂർയാദിജ്യാം ശതക്രതുഃ || 6.83.29 ||

അധർമസംശ്രിതോ ധർമോ

വിനാശയതി രാഘവ |

സർവമേതദ് യഥാകാമം

കാകുത്സ്ഥ കുരുതേ നരഃ || 6.83.30 ||

മമ ചേദം മതം താത

ധർമോഽയമിതി രാഘവ |

ധർമമൂലം ത്വയാ ഛിന്നം

രാജ്യമുത്സൃജതാ തദാ || 6.83.31 ||

അർഥേഭ്യോഽഥ പ്രവൃദ്ധേഭ്യഃ

സംവൃത്തേഭ്യസ്തതസ്തതഃ |

ക്രിയാഃ സർവാഃ പ്രവർത്തന്തേ

പർവതേഭ്യ ഇവാപഗാഃ || 6.83.32 ||

അർഥേന ഹി വിമുക്തസ്യ

പുരുഷസ്യാൽപചേതസഃ |

വിച്ഛിദ്യന്തേ ക്രിയാഃ സർവാ

ഗ്രീഷ്മേ കുസരിതോ യഥാ || 6.83.33 ||

സോഽയമർഥം പരിത്യജ്യ

സുഖകാമഃ സുഖൈധിതഃ |

പാപമാചരതേ കർതും

തദാ ദോഷഃ പ്രവർത്തതേ || 6.83.34 ||

യസ്യാർമാസ്തസ്യ മിത്രാണി

യസ്യാർമാസ്തസ്യ ബാന്ധവാഃ |

യസ്യാർമാഃ സ പുമാൻ ലോകേ

യസ്യാർമാഃ സ ച പണ്ഡിതഃ || 6.83.35 ||

യസ്യാർമാഃ സ ച വിക്രാന്തോ

യസ്യാർമാഃ സ ച ബുദ്ധിമാൻ |

യസ്യാർമാഃ സ മഹാഭാഗോ

യസ്യാർമാഃ സ ഗുണാധികഃ || 6.83.36 ||

അർമസ്യേതേ പരിത്യാഗേ

ദോഷാഃ പ്രവ്യാഹൃതാ മയാ |

രാജ്യമുത്സൃജതാ ധീര

യേന ബുദ്ധിസ്ത്വയാ കൃതാ || 6.83.37 ||

യസ്യാർമാ ധർമകാമാർമാ -

സ്തസ്യ സർവം പ്രദക്ഷിണം |

അധനേനാർമകാമേന

നാർമഃ ശക്ത്യാ വിചിന്വതാ || 6.83.38 ||

ഹർഷഃ കാമശ്ച ദർപശ്ച

ധർമഃ ക്രോധഃ ശമോ ദമഃ |

അർമാദേതാനി സർവാണി

പ്രവർത്തന്തേ നരാധിപ || 6.83.39 ||

യേഷാം നശ്യത്യയം ലോക -

ശ്വരതാം ധർമചാരിണാം |

തേർമാസ്ത്വയി ന ദൃശ്യന്തേ
ദുർഭിനേഷു യഥാ ഗ്രഹാഃ || 6.83.40 ||

ത്വയി പ്രവ്രജിതേ വീര
ഗുരോശ്ച വചനേ സ്ഥിതേ |
രക്ഷസാപഹൃതാ ഭാർയാ
പ്രാണൈഃ പ്രിയതരാ തവ || 6.83.41 ||

തദദ്യ വിപുലം വീര
ദുഃഖമിന്ദ്രജിതാ കൃതം |
കർമണാ വ്യപനേഷ്യാമി
തസ്മാദുത്തിഷ്ഠ രാഘവ || 6.83.42 ||

ഉത്തിഷ്ഠ നരശാർദൂല
ദീർഘബാഹോ ധൃതവ്രത |
കിമാത്മാനം മഹാത്മാന -
മാത്മാനം നാവബുധ്യസേ || 6.83.43 ||

അയമനഘ തവോദിതഃ പ്രിയാർഥം
ജനകസുതാനിധനം നിരീക്ഷ്യ രുഷ്ടഃ |
സരഥഗജഹയാം സരാക്ഷസേന്ദ്രാം
ഭൃശമിഷുഭിർവിനിപാതയാമി ലങ്കാം || 6.83.44 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ത്ര്യശീതിതമഃ സർഗഃ ||